

Till:

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

Ingrid.karlsson@regeringskansliet.se

Diarienummer N2019/00192/D

NENT Groups svar på betänkande Frekvenser i samhällets tjänst (SOU 2018:92)

Inledning

Nordic Entertainment Group (NENT Group) var tidigare en del av MTG men är nu en självständig börsnoterad mediekoncern. NENT Group är med sina tv-, betal-tv, radio- och streamingtjänster, samt produktionsbolag, en av Nordens största mediekoncerner. I Sverige omfattar verksamheten tv-kanalerna TV3, TV6, TV8 och TV10, betal-tv och operatörstjänster under varumärket Viasat, streamingtjänsterna Viafree och Viaplay, radioverksamhet med kanalerna RIX FM, Bandit Rock, Power Hit Radio, Star FM samt radiostreamingtjänsten I Like Radio. NENT Group innefattar även NENT Studios med 30 produktionsbolag i 17 länder, i Sverige Nice drama, Splay One, Strix Sverige, Baluba och Brain Academy.

NENT Group tackar för möjligheterna att komma med synpunkter eftersom koncernens radio- och tv-tjänster utnyttjar radiospektrum avsatt för analog radio, digital radio, digital tv och satellitmottagning. Utredningens förslag skulle ha stor påverkan både på NENT Groups verksamhet och den övriga mediebranschen. NENT Group kommenterar de delar av utredningen som berör koncernen.

En extra avgift för frekvensanvändning

Idag betalar den som får ett frekvenstillstånd en avgift till PTS för hanteringen.

Utredningen föreslår en extra avgift som ska vara så hög att den får innehavaren att vilja spara pengar genom att effektivisera sin frekvensanvändning. NENT Group har ett antal invändningar mot förslaget:

- Utredningens förslag om en extra avgift på frekvensanvändning syftar till att begränsa användningen av spektrum. Den liknar de miljöskatter som införs med samma syfte och bör benämnas frekvensskatt, vilket utredningen inte gör.
- Det framgår inte på vilka faktiska grunder frekvensskatten ska beräknas. Osäkerheten framstår som mycket stor och de spann mellan tänkta högsta och lägsta avgift som förekommer i konsekvensbeskrivningarna är så stora att de saknar värde. Detta innebär ett avgörande problem när det gäller bedömningen av vilka konsekvenser utredningens förslag skulle kunna få.

- Statliga verksamheter ska betala som alla andra, men också kompenseras genom höjda anslag, vilket rimligen gör att den effekt som utredningen strävar efter uteblir. Resonemang kring detta saknas.
- Ifall det är rationellt att ta ut en frekvensskatt eller inte beror på vad staten vill. Staten bestämmer att visst frekvensutrymme ska användas för radio och tv utan särskilda avgifter från programbolagen därför att staten vill att en mångfald av radio- och tv-kanaler ska vara allmänt tillgängliga. Det är inte konstigare än att staten beslutar att inträdet till muséer ska vara gratis för att staten vill att människor ska besöka dessa muséer. Frekvensskatten kan i detta fall direkt motverka statens kulturpolitiska ambitioner.
- Frekvensskatten ska göra att tillståndshavare använder frekvenser rationellt, men för exempelvis analog radio gäller att staten bestämt teknik och PTS gjort frekvensplanen och tillståndshavarna kan knappast påverka användningen.
- Analysen av om en frekvensskatt är förenlig med EU-rätten är bristfällig. Medlemsstaterna får ta ut avgifter vid tilldelning av spektrum om efterfrågan överstiger tillgången, men det framgår inte att det får läggas en schablonmässig avgift på det fortsatta nyttjandet.

Brist på konsekvensanalys för radio och tv

Trots att förslaget om frekvensskatt skulle ha stor betydelse för radio och tv, så analyserar utredningen inte hur den är tänkt att fungera och tänkbara konsekvenser, vilket är en brist. Det finns ett resonemang (sid 184) om att en skönhetstävling skulle kunna vara detsamma som att de utvalda redan betalat, men detta resonemang är ofullständigt och otydligt.

- Det saknas resonemang kring hur frekvensskatten i praktiken ska tas ut för digital radio och tv, tjänster som multiplexeras och där både programbolag och operatörer är inblandade. Regeringen bestämmer vilket frekvensutrymme som ska användas för radio och tv och Myndigheten för press, radio och tv bestämmer utbud och teknik. De enskilda tillståndshavarna (programbolag) saknar i praktiken inflytande över frekvensanvändningen och frekvensskatten blir en extra kostnad som ingen kan påverka. Det saknas i utredningen resonemang kring denna komplexitet.
- Det saknas analys av hur frekvensskatten skulle slå mot marksänd radio och tv samt satellitdistribuerad tv. Alla nationella medier är hårt pressade av konkurrens från nya globala nätverksföretag och extra avgifter skulle kunna leda till att det digitala tv-marknätet inte klarar konkurrensen. De mediepolitiska effekterna av detta skulle vara betydande.
- Att avdela frekvensutrymme för radio och tv är en del av en nationell kulturpolitik och kan anses ha ett stort samhällligt värde, illustrerat i Yttrandefrihetsgrundlagens skrivning om att frekvensutrymme ska avsättas för mesta möjliga yttrande- och informationsfrihet (3 kap 3 §) samt beskrivet i exempelvis Medieutredningen (SOU 2016:80). Utredningen saknar i sina förslag resonemang kring det samhälleliga värdet av nationella medier.

- Marknätets betydelse för samhället, inte minst totalförsvaret, får anses betydande. Det är ett samhällskontrollerat nät med god redundans för överföring av radio och tv tänkt att fungera även vid krig, kris och andra samhällspåfrestningar. Staten kontrollerar genom tillståndsgivningen vilka kanaler som sänder och via ägandet nätoperatören. En utredning tittar på radio- och tv-lagen kan ändras så att nationella säkerhetsintressen kan säkerställas vid tillståndsgivning. Den statliga kontroll som kan praktiseras på marknätet saknas för alla andra nät för utsändning av radio och tv.

Förslaget om förmedling av public service-innehåll

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att ställa krav på förmedling av "public service-innehåll" i tillstånd att använda radiosändare. NENT Group noterar att:

- Det inte framgår vad det är som ska förmedlas; linjära kanaler, enstaka program eller klipp, tillgång till en playtjänst eller annat, eller hur mycket?
- Det saknas resonemang kring hur en tvingande förmedling av innehåll från SVT, SR och UR skulle påverka konkurrensen på mediemarknaden. De privata medieföretagen inom press, radio och tv konkurrerar inte bara med de globala nätverksföretagen utan också med de offentligfinansierade radio- och tv-företagen. Det ska råda god balans mellan bolagens kärnverksamhet, som är att sända program, och kompletterande verksamhet, som är att tillgängliggöra program på internet. Hur utredningens förslag ska passa in i detta är oklart.
- Skulle distributionen via marknätet upphöra, måste staten helt tänka om inte bara kring hur public service distribueras, utan också vad public service ska vara. Utredningens förslag är så oklart att det liknar ett sätt att slippa handskas med de svåra frågor som är kopplade till marknätet och den nationella mediepolitiken.

Frekvenser avsatta för digital radio

Utredningen föreslår att det frekvensutrymme som regeringen avsatt för digital radio delvis eller helt ska avsättas för annat eftersom det saknas efterfrågan på digital radio. Här saknas en beskrivning av skälen till att digital radio dröjer, vilket gör att utredningens resonemang om brist på efterfrågan haltar:

- Skälet till att sändningsstarten dröjt är att regeringen 2015 meddelade att man inte planerade att gå vidare med digitalradiosamordnarens förslag kring en släckning av FM-radion, det vill säga en övergång från analog till digital radio.
- De kommersiella bolagen hade utgått från att den planerade utbyggnaden var kopplad till en släckning av FM. Då släckningen uteblev, bedömdes den politiska osäkerheten som för stor för att motivera en utbyggnad. Sändningstillstånden finns dock kvar och om detta har vare sig regeringen eller MPRT sagt något annat än att de avvaktar.
- Resonemanget om att efterfrågan saknas från konsumenterna saknar relevans eftersom det inte finns ett utbud. Marknadens efterfrågan kan bara bedömas då

det finns ett utbud att efterfråga, oavsett om det gäller digital radio, 5G-tjänster eller annat som ännu inte är lanserat.

- NENT Group innehar sändningstillstånd för digital radio och planerar att under året starta sändningar och genom det testa marknadens efterfrågan. Ambitionen är att hela radiobranschen, kommersiella tillståndshavare samt Sveriges radio, bygger ut de digitala sändningarna till nationell täckning och att regeringen därefter beslutar om en släckning av FM-bandet.
- Tillståndsgiven radio har ett stort mediepolitiskt värde, inte minst mot bakgrund av att globala nätverksföretag med olika typer av terminaler, bland dem smarta högtalare, alldeles uppenbart strävar efter att skaffa sig en roll som gatekeeper för hushållens ljudtjänster.
- Utredningen föreslår att FM-bandet även fortsatt används för radio. Bandet, som det i dag nyttjas, är dock otillräckligt. Det är knappast tänkbart att fortsätta använda FM-bandet efter 2026 utan att genomföra en total omplanering för att åtminstone i någon grad kunna ge plats för den mångfald kanaler som rymts i digital radio. Utredningens förslag att fortsätta använda FM-bandet utan effektivisering är orealistiskt.

Skyddad mottagning

Idag förekommer ingen störande verksamhet i de frekvenser som används för hushållens mottagning av tv via satellit. Utredningen föreslår att denna ordning upphör och att den som vill ha störningsfri mottagning av satellitsignaler ska ansöka om skyddad mottagning hos PTS och därmed också betala för det skyddade utrymmet på de orter där mottagningen sker.

- NENT Group vill påminna om att frekvenser avsatta för satellittjänster är internationellt koordinerade och att detta sköts av satellitoperatörer vars verksamhet är gränsöverskridande. Det spektrum som svenska satellit-tv-operatörer använder redan är skyddat på europeisk nivå via CEPT och dessa frekvenser betalar operatörer för.
- Liksom vad gäller marksänd digital radio och tv saknas resonemang om vem som ska betala; satellitoperatören, tjänsteoperatörer eller enskilda tv-kanaler.
- Satellit-tv är per definition en gränsöverskridande verksamhet och det framgår inte hur utredningen tänker sig att ett särskiljande svenskt regelverk ska förhålla sig till relevanta överstatliga regelverk och organisationer.
- Tillägget att en frekvensskatt ska utgå för varje område för skyddad mottagning är dåligt anpassat för satellit-tv-företag. Viasats tv-tjänster är till salu i hela Norden och en kund kan finnas var som helst där signalen kan nås.
- Mottagning av tv via satellit sker också utan att svenska företag är inblandade. En stor del av det utbud som kan nås i Sverige är okodat, free to air, och tas emot av hushåll med intresse för tv-kanaler som i huvudsak riktar sig till tittare utanför Sverige. Det gäller inte minst de många hushåll med rötter i andra länder. En frekvensskatt för skyddad mottagning kräver att det finns en part, vanligen ett företag, som har ett intresse av skydd och som kan betala. I fallet

med alla de som tittar på gränsöverskridande tv, finns ingen sådan part. Förslaget skulle kunna leda till att möjligheten att titta på andra länders tv-sändningar via satellit upphör, något som vore problematiskt i Sverige och som strider mot EU:s ambitioner kring en gränslös tv-marknad.

Avslutning

Utredningen motiverar frekvensskatten med att det är enda sättet att motverka en överanvändning av spektrum. Men eftersom det är staten som fördelar spektrum och staten kan ställa villkor både på teknik, tjänster och innehåll i dessa tjänster. Staten har redan kraftfullast möjliga verktyg för effektiv frekvensanvändning.

Frekvensanvändning är liksom kulturpolitik i princip nationella angelägenheter. Men båda områdena är i praktiken övernationella och styrs av EU-direktiv och det går inte att varje land har en helt egen ordning. Utredningen föreslår en frekvensskatt som skulle få mycket stora konsekvenser för Sverige, inte minst kulturpolitiska, men utredningen analyserar inte dessa vilket är en så stor brist att utredningens förslag inte kan bli underlag för lagstiftning.

Stockholm 2019-06-05

Jonas Gustafsson
Tf. VD NENT Group Sweden